

Brexits effekter på den Irländska turismen

Politiska förändringar och dess påverkan på gränsöverskridande
turism

Kurs: Självständigt arbete (C) Turismvetenskap, 15hp.
Termin/år: Termin 6/år 3
Författare: Emma Omberg och Julia Paulsson
Handledare: Jennie Gelter
Examinator: Maria Lexhagen

Sammanfattning

Sedan sommaren år 2016 har Storbritannien arbetat fram en plan för att lämna EU. Beslutet benämns som Brexit och syftar till briterernas återtagande av Storbritannien. Detta beslut har kommit att skapa oro inför framtiden kring lagar, gränsöverskridande samarbeten och turism. Detta arbete ämnar att svara på hur de politiska förändringarna kommer att påverka gränsturismen mellan Irland och Nordirland. Ett exempel på detta är hur de turistiska företagen kan komma att påverkas av en potentiell minskning av turister. Detta kan då ha negativ effekt på ekonomin, som på lång sikt kan komma att influera den totala ekonomin i landet. Detta kommer att studeras med ett konstruktivistiskt synsätt utifrån den hermeneutiska huvudinriktningen. Semistrukturerade intervjuer med turistiska företag belägna nära gränsen kommer även att analyseras med tidigare forskning. Då Brexit är ett nytt fenomen finns en kunskapslucka, vilket gjort att forskning som används i arbetet är relaterat till liknande situationer.

Abstract

Since the summer of 2016, the United Kingdom has worked out a plan to leave the EU. The decision is referred to as Brexit and is aimed at the British's readmission of Britain. This decision has come to create concerns for the future around laws, cross-border collaborations and tourism. This work aims to respond to how the political changes will affect border tourism between Ireland and Northern Ireland. An example of this is how the tourist companies can be affected by a potential reduction of tourists. This can have a negative effect on the economy, which in the long term may affect the total economy in the country. This will be studied with a constructivist approach based on the main hermeneutic approach. Semi-structured interviews with tourist companies located near the border will also be analyzed with previous research. Since Brexit is a new phenomenon, there is a knowledge gap, which means that research used in the paper is related to similar situations.

Keywords: Brexit, Brexit and tourism, EU tourism, tourism and Ireland, economy, cross-border tourism, political instability, political instability and tourism, Great Britain, Northern Ireland and tourism.

Begrepsindex

Bretton Woods systemet

Detta system var i grunden ett avtal som undertecknades år 1944, vilket kom att bli viktigt för tillväxten av världshandeln efter andra världskriget (Företagskällan, 2016).

EU-27

EU-27 är en symbolisering av den Europeiska unionens 27 medlemsländer. Det betecknas egentligen EU-28 då Storbritannien ännu räknas med som medlem (Eurostat Statistics Explained, 2016). I detta arbete beslutades dock att Storbritannien står utanför medlemsländerna, i syfte att göra det tydligt i samband med Brexit.

EU-rätten

EU-rätten (eller EU-rätt) är en förkortning av Europeisk unionsrätt och innefattar det regelverk som råder i den Europeiska unionen. Det är ett självständigt rättssystem som även tillämpas av medlemsländernas egna nationella rättsordningar (Sveriges Domstolar 2017).

Tredjeländer

Detta är en term som används för att benämna de länder som inte är EU-medlemmar. Dessa har heller inte ingått samarbetsavtal för exempelvis fri rörlighet inom EU, speciella regler gäller för detta (Bolagslexikon, 2019).

Innehållsförteckning

1. Introduktion	1
1.1 Bakgrund	1
1.1.1 Utträdesperioden	1
1.1.2 Handeln med Irland	3
1.2 Problemformulering	4
1.3 Frågeställning och syfte	5
1.4 Avgränsningar	5
2. Teori	5
2.1 Politiska förändringar	5
2.1.1 Turistisk planering	5
2.2 EU eller inte?	7
2.2.1 Euroscepticism	8
2.3 Gränsöverskridande turism	10
2.4 Efter Brexit	12
3. Metod	12
3.1 Empirisk insamling	13
3.1.1 Forskningsbegränsningar	15
3.2 Metoddiskussion	15
4. Empiri	15
5. Analys	16
6. Resultatdiskussion	17
6.1 Svårigheter	18
6.2 Vidareutveckling	18

Källförteckning

Bilaga 1

Bilaga 2

Bilaga 3

1. Introduktion

I juni år 2016 röstade britterna för att Storbritannien ska lämna EU, och en utträdesansökan lämnades in av den brittiska premiärministern under början av år 2017. Detta i sin tur aktiverade artikel 50 i Lissabonfördraget, en ändring av fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen (Svenskt Näringsliv, 2018).

Oron från det kommande utträdet är stort, inte minst på Irland och gränsen mot Nordirland. Det grundar sig i eventuella tullar och gränskontroller av bland annat godstransporter. Transport av gods över gränsen har ökat med 20 procent de senaste tre åren, vilket gjort näringslivet oroliga över vad som komma skall (Aftonbladet, 2018).

1.1. Bakgrund

Under efterkrigstiden, perioden år 1945 till början av 90-talet, var världen i finansiell instabilitet (SO-rummet, 2019). Armstrong (2016) nämner att en reaktion på denna instabilitet inrättades, det så kallade Bretton Woods systemet, i syfte att hålla världsekonomin i balans. Då det nya systemet sedan kollapsade i början av 70-talet blev det mer aktuellt att tänka på det egna landets ekonomi istället för i ett större sammanhang. Storbritannien var en av de ledande länderna inom de nya världsekonomiska förhållandena, detta bland annat genom avskaffningen av valutakontroll år 1979 (Armstrong, 2016).

Armstrong (2016) nämner även att de finansiella gränserna suddades ut i samband med IT revolutionen, och ökade de gränsöverskridande kapitalflödet. Närmare slutet av 90-talet blev fler av EU:s ledare övertygade om att det fanns ett behov av effektivare finansmarknader, eller så accepterade dem att den inhemska valutan inte längre stod stark på egen hand. De europeiska bankerna tog ett strategiskt beslut och blev en global aktör. En handlingsplan påskyndade inrättandet av mer öppenhet mellan gränserna i medlemsländerna. Storbritannien var en av de första länderna att bli medlem i EU år 1993 (Armstrong, 2016).

Beslutet om att lämna EU har varit en omdiskuterad fråga i Storbritannien de senaste två åren (Aftonbladet, 2018). Den Europeiska kommissionen menar på att det finns två scenarier som är mest sannolikt att ske efter Brexits genomträdande. Dessa är att Storbritannien lämnar EU med eller utan ett avtal (Europainformationen, 2019).

1.1.1 Utträdesperioden

Storbritanniens utträde ur EU kan leda till negativa förändringar i relationen mellan dem och EU-27 (de länder som är med i EU, se tabell 1 i bilaga 1) länderna. Utträdesavtalet, som godkändes av regeringarna i EU-27 och Storbritannien år 2018, har som syfte att reglera relationen mellan parterna efter Brexit. Detta ska även fungera som ramverk för hur relationerna ska fungera i framtiden. En övergångsperiod är tänkt att gälla mellan den 29 mars år 2019, till slutet av år 2020. Denna period ger, förutom tid att arbeta på de nuvarande relationerna, även tid att arbeta fram en mer långsiktig plan (Svenskt Näringsliv, 2018).

Under den tänkta övergångsperioden har EU-27 beslutat att Storbritannien ska: fortsätta delta i den inre marknaden och tullunionen som tidigare, följa EUs lagstiftning samt internationella

avtal. Storbritannien kommer dock inte längre att delta i EU-institutionernas olika verksamheter och beslutsfattande. Övergångsperioden kan dock inte börja gälla om inte utträdesavtalet godkänns av det brittiska parlamentet. EU-rätten och alla de internationella avtal kommer omedelbart att sluta gälla i Storbritannien om avtalet uteblir. Detta gör att Storbritannien och Nordirland kommer att bli så kallade tredjeländer, vilka står utanför EU och dess avtal (Europainformationen, 2019). Enligt Europainformationen (2019) är det mest troligt att en överenskommelse inte kommer att ske, vilket innebär att det är en fördel att förbereda sig på ett Brexit utan avtal.

Förhandlingarna om Brexit har varit ostadiga, inte minst i frågan om säkerhetssamarbete. Dock har det ännu inte klargjorts hur detta ska gå till, vilket kan komma att bli negativt för inte minst Nordirland. Bland de krav som ställs i utträdesavtalet ingår en skrivning om Nordirland. Detta innebär att gränsen mellan Nordirland och Irland ska garanteras att förbli öppen efter Brexit. EU menar att gränskontroller kan fortsätta att hållas i bland annat hamnar, vilket redan sker, men att informationen blir mer tydlig. I det kommande samarbetsavtalet mellan Storbritannien och EU-27 ska det ingå ett omfattande säkerhetssamarbete. Detta innefattar: avtal om utlämning av brottslingar, utbyte av information, samt ett gemensamt arbete mot penningtvätt (Brors, 2018).

Det nordirländska unionspartiet DUP anser att beslutet om att gränsen förblir öppen, kommer att avskilja Nordirland från övriga Storbritannien. Detta kan komma att bli en konflikt, som ännu inte har en lösning (Brors, 2018).

Storbritanniens planer att lämna EU den 29 mars i år fick ett avslag från EU-27. Förhandlingarna om utträdesavtalet fortsätter och ett sista beslutsdatum är satt till den 31 oktober år 2019. Utträdet kan ske tidigare än utsatt datum, förutsatt att utträdesavtalet blir godkänt av det brittiska parlamentet (Europainformationen, 2019) Storbritanniens utträde ur EU kan leda till negativa förändringar i relationen mellan dem och EU-27 (se tabell 1.2 bilaga 1) länderna. Utträdesavtalet, som godkändes av regeringarna i EU-27 och Storbritannien år 2018, har som syfte att reglera relationen mellan parterna efter Brexit. Detta ska även fungera som ramverk för hur relationerna ska fungera i framtiden. En övergångsperiod är tänkt att gälla mellan den 29 mars år 2019, till slutet av år 2020. Denna period ger, förutom tid att arbeta på de nuvarande relationerna, även tid att arbeta fram en mer långsiktig plan (Svenskt Näringsliv, 2018).

Under den tänkta övergångsperioden har EU-27 beslutat att Storbritannien ska: fortsätta delta i den inre marknaden och tullunionen som tidigare, följa EUs lagstiftning samt internationella avtal. Storbritannien kommer dock inte längre att delta i EU-institutionernas olika verksamheter och beslutsfattande. Övergångsperioden kan dock inte börja gälla om inte utträdesavtalet godkänns av det brittiska parlamentet. EU-rätten och alla de internationella avtal kommer omedelbart att sluta gälla i Storbritannien om avtalet uteblir. Detta gör att Storbritannien och Nordirland kommer att bli så kallade tredjeländer, vilka står utanför EU och dess avtal (Europainformationen, 2019). Enligt Europainformationen (2019) är det mest troligt att en överenskommelse inte kommer att ske, vilket innebär att det är en fördel för företagarna att förbereda sig på ett Brexit utan avtal.

Förhandlingarna om Brexit har varit ostadiga, inte minst i frågan om säkerhetssamarbete. Dock har det ännu inte klargjorts hur detta ska gå till, vilket kan komma att bli negativt för inte minst Nordirland. Bland de krav som ställs i utträdesavtalet ingår en skrivning om Nordirland. Detta innebär att gränsen mellan Nordirland och Irland ska garanteras att förbli öppen efter Brexit. EU menar att gränskontroller kan fortsätta att hållas i bland annat hamnar, vilket redan sker, men att informationen blir mer tydlig. I det kommande samarbetsavtalet mellan Storbritannien och EU-27 ska det ingå ett omfattande säkerhetssamarbete. Detta innefattar: avtal om utlämning av brottslingar, utbyte av information, samt ett gemensamt arbete mot penningtvätt (Brors, 2018).

Det nordirländska unionspartiet DUP anser att beslutet om att gränsen förblir öppen, kommer att avskilja Nordirland från övriga Storbritannien. Detta kan komma att bli en konflikt, som ännu inte har en lösning (Brors, 2018).

Storbritanniens planer att lämna EU den 29 mars i år fick ett avslag från EU-27. Förhandlingarna om utträdesavtalet fortsätter och ett sista beslutsdatum är satt till den 31 oktober år 2019. Utträdet kan ske tidigare än utsatt datum, förutsatt att utträdesavtalet blir godkänt av det brittiska parlamentet (Europainformationen, 2019).

1.1.2 Handeln med Irland

Storbritanniens parlament har ännu inte godkänt utträdesavtalet vilket gjort att relationen mellan EU och Storbritannien är oklar (Svenskt Näringsliv, 2018). Svenskt Näringsliv (2018) anser att "Företag behöver få klarhet i hur de framtida handelsrelationerna kommer att se ut för att kunna planera sin verksamhet".

Brexit är en process som kommer medföra stora risker för olika företag. Detta gäller bland annat svenska företag som har affärsförbindelser med Storbritannien. Detta innebär att framtida förhandlingar måste garantera båda parterna goda och friktionsfria handelsförbindelser. Besluten vilar nu på båda parternas politiker, att lägga fram lösningar med minimalt antal begränsningar för fortsatt handel och investeringar (Svenskt Näringsliv, 2018).

Storbritannien är en viktig marknad för den irländska turismen. Den genererar 38 procent av de utländska besökarna, och ungefär 21 procent av de utomeuropeiska turismintäkterna. Turismsektorn fortsätter att växa, vilket bidrar till landets ekonomi och genererar fler arbeten. Sektorn har bidragit med ungefär 240 000 nya arbetstillfällen över hela Irland. Brexit innebär en stor oro för den irländska turismsektorn. Att det brittiska pundet har sjunkit är inte lugnande, detta innebär att färre briter väljer att besöka Irland (Edwards, 2018). Med ett svagare pund blir det mycket billigare för utländska turister att besöka Storbritannien, men det blir dyrare för de briter som vill resa utomlands (Jackson, 2016).

Shane Ross (minister för turism) och Niall Gibbons (chefen för Tourism Ireland) diskuterade under ett möte i Dublin svårigheterna med en hållbar ökning i besökarantalet, gällande år 2019 och framåt. Faktorer som kan påverka detta negativt är bland annat externa faktorer

såsom oljepriser och barriärer inom internationell handel, och interna begränsningar såsom begränsad besökskapacitet (Edwards, 2018).

“Most tourism companies around Ireland will be affected by Brexit, so continuing to defend our share of this most competitive market is essential. The shift in the sterling/euro exchange rate has impacted our competitiveness and has exacerbated the perception of higher prices here than in Britain; it has also made Britain more affordable for visitors from many of our top markets,”

- Ett uttalande från Tourism Ireland (Edwards, 2018).

Storbritannien och Irland har många samarbeten då de är angränsande. Många turister åker igenom länderna och handel pågår över gränsen (Ander, 2018). Ett exempel på aktörer som kan komma att drabbas är Go Irish Tours, en researrangör specialiserade på att sälja paketresor. Detta företag har paketresor främst på Irland, men även mellan Irland och Storbritannien (Go Irish Tours, 2018). För dessa typer av företag som arbetar med gränsöverskridande turism kan det nu komma att bli frågor i hur det framtida samarbetet kan komma att se ut. Detta grundar sig i att Irland fortfarande tillhör EU vilket kan komma att påverka framtida handel och samarbeten negativt.

Om det tillkommer gränskontroller och tullar, riskerar cirka 10 procent av handeln mellan Irland och Storbritannien att försvinna (Ander, 2018). Inom handeln mellan främst Nordirland och Irland så riskerar varor att bli cirka 40 procent dyrare (Hansson, 2017). Detta är bara några av de nackdelar som kommer behöva hanteras efter att Storbritannien lämnar EU.

Gränsen mellan Irland och Nordirland kommer bli en yttre gräns i EU. Regeringen i Storbritannien vill behålla de fördelar som finns med den inre marknaden men skippa de skyldigheter som tillkommer denna marknad. Den inre marknaden inom EU har som grund, fyra friheter. Dessa är: fri rörelse på varor, tjänster, kapital och människor. Storbritannien vill reducera just den sista friheten. Gemensam reglering är en utgångspunkt för en gemensam marknad. För att garantera gemensamma regler ska just de länderna som är med i den inre marknaden sammanbindas till att följa Europeiska unionens domstols beslut. Detta är något som Storbritannien inte har velat gå med på. Storbritannien vill själv vara de som bestämmer om vem som får bo eller arbeta i landet. Storbritannien kommer inte att kräva visering av EU-medborgare som reser till landet för kortare perioder (Europainformationen, 2019).

Enligt en undersökning svarade utländska besökare, främst centrala Europa och Kanada, att Brexit skulle göra dem mindre intresserade av att resa till Storbritannien. Brexit kan komma att innebära en förlust på de turistiska intäkterna, uppskattningsvis 50 miljarder kronor om året (Jackson, 2016).

1.2. Problemformulering

Brexit har skapat mer frågetecken än svar, speciellt när det kommer till godkännandet av utträdesavtalet. Värst drabbade i dessa förhandlingar är Irland och Nordirland, framför allt gällande gränsen dem emellan. Handeln och turistindustrin i de båda länderna kan komma att påverkas negativt i samband med godkännandet av Brexit. Detta då regleringar och samarbeten mellan EU länderna är starkt implementerade i samtliga medlemsländer. Det

största problemet i dessa förhandlingar är att Storbritannien inte vill förhålla sig till regleringarna, men vill fortsätta handel med mera på samma villkor. EU vill däremot behålla tidigare avtal trots att Storbritannien går ur. De menar på att detta skapar jämlikhet. Problemen ligger grundat i ovissheten för hur Brexit kan komma att påverka gränsturismen i framtiden.

1.3. Frågeställning och syfte

Ovissheten om den framtida gränsturismen efter Brexit är ett aktuellt problem. Detta är något som vi vill undersöka i detta arbete, samt hur denna samhällsförändring påverkar turismen.

Vi vill besvara följande frågor: Hur påverkar Brexit Irlands turism? Vad blir effekterna av den förändrade gränsturismen mellan Nordirland och Irland?

1.4 Avgränsningar

Arbetet är avgränsat till Irland, främst gränsen mellan Irland och Nordirland. Insamlingen av uppdateringar kring besluten gällande Brexit avslutades i Mars år 2019. Detta i samband med att utträdet sköts upp, vilket vi ansåg var en lämplig avgränsning. Beslutet om detta grundades i att det är ett pågående fenomen, vilket ständigt förändras.

2. Teori

Utvecklingen av turismindustrin på en destination genererar många fördelar. Dessa är bland annat ökade arbetstillfällen och inkomst till landet. Turism har även setts som ett medel att potentiellt stärka underutvecklade regioner, och förbättra levnadssituationen för lokala samhällen. Det skulle därför gå att poängtera ett samband mellan turism, ekonomisk tillväxt och utveckling (Issa och Altinya, 2006).

2.1 Politiska förändringar

Den mest förekommande anledningen till att styrningsstrukturer (exempelvis kommun och landsting) är bristfälliga ligger i att det finns ett ologiskt samarbete. Detta främst mellan internationalism, vilket förespråkar ett ekonomiskt och politiskt samarbete mellan länder, och nationernas politiska områden. I det finansiella sammanhanget ligger denna inkonsekvens mellan de globala finansinstituten, som är verksamma i flera jurisdiktioner och hanterar flera valutor, och de inhemska regeringarna. Regeringarna står bakom finansinstituten med sina skattebetalares medel och inhemska valutor (Armstrong, 2016). Detta kan ses som politisk instabilitet.

Asteriou och Price (2001) skriver att politisk instabilitet är ett hinder för ekonomisk tillväxt. Detta är speciellt märkbart på en ökad osäkerhet kring policys, vilket har en negativ inverkan på kloka ekonomiska beslut såsom förbättrad infrastruktur. Förhållandet mellan politisk instabilitet och utveckling är ett faktum. Osäkerhet som härstammar från ett ostabilt politiskt system kan reducera antalet investeringar, vilket i sin tur hindrar ekonomisk tillväxt. Instabiliteten kan även påverka vilken typ av investeringar som görs samt vilken efterfrågan som finns, exempelvis bättre vandringsleder. Detta kan komma att ändra de offentliga utgifter

som görs i en region. Dessa faktorer påverkar tillväxten mer än enskilda investeringar gör (Asteriou och Price, 2001).

I de länder där politisk instabilitet råder är det ofta hög arbetslöshet, vilket beror på bland annat ett negativt pengaflöde och en förstörd internationell image. Dessa faktorer kan påverka andra delar i samhället vilka ger negativa effekter på den lokala ekonomin (Issa och Altinya, 2006). Det finns en mängd olika definitioner på politisk instabilitet. Författarna Hall och O'Sullivan (se Issa och Altinya 2006, s. 362) bidrar med definitionen att "*politisk instabilitet är en situation där rådande politiska system och regler ifrågasätts, dess legitimitet ställs mot verksamheter som står utanför det politiska systemet*" (Issa och Altinya, 2006, egen översättning). Ett exempel på hur politiska förändringar kan påverka turismen är Ukraina och de oroligheter som följde en folkomröstning i början av år 2014 (Ivanov et.al., 2017).

Sedan Ukraina blev oberoende från Sovjetunionen (i slutet av år 1991) levde den ukrainska befolkningen fredligt med den rysktalande minoriteten. I november år 2013 började folket att protestera, mer känt som *Euromaidan*. Detta ledde till att den dåvarande pro-ryska presidenten avgick, och valet av en ny regering påbörjades under början av år 2014. Euromaidan ansågs som en del av segern för demokratin i väst, medan Ukrainas rysktalande minoritet ansåg det vara negativt. Den rysktalande minoriteten, som till stor del var bosatt på den oberoende Krimhalvön, ifrågasatte folkomröstningen. Detta resulterade i att republiken Krim lämnade Ukraina i mars år 2014 och kom att accepteras som en enhet i den ryska federationen (Ivanov et.al., 2017).

Även i de östra delarna av Ukraina började man protestera mot den nya regeringen. Framst skedde detta i delar av Donetsk och Lugansk där den rysktalande populationen var en majoritet. Regionerna förklarade sig oberoende från Ukraina på samma sätt som Krim gjort. Dock var dessa inte med i den ryska federationen, vilket ledde till intensiva militära strider. Människor försattes på flykt, över 730 000 till Ryssland och 117 000 till andra delar av Ukraina (Ivanov et.al., 2017).

Statistik för perioden 2011–2014, innan oroligheterna, visar på positiva ökningar i olika delar av turistbranschen. Antalet hotellgäster ökade från 4,2 miljoner år 2011 till 5,5 miljoner år 2013. Efter folkomröstningen år 2014 förändrades detta drastiskt. Oroligheterna fick negativa konsekvenser för landets ekonomi men även för turismen. Resebyråer, hotell och antalet turister i Ukraina föll med 20–30 procent. Andelen utländska turister som reste till landet sjönk med 92,65 procent, vilket visar tydligt på hur landet påverkades negativt av de politiska förändringarna (Ivanov et.al., 2017).

2.1.1 Turistisk planering

Det finns forskning som tyder på att politiska förändringar kan ha stor påverkan på turismen. Politisk stabilitet är därför en grund till en frodande turism. Sektorn är väldigt skör vilket innebär att oroligheter såsom exempelvis terrorism påverkar industrin negativt. Länder som lider av politisk instabilitet är i stort behov av en korrekt turismplanering. Denna typ av planering är ett sätt att utveckla mer framgångsrik turism, och öka de ekonomiska fördelarna (Issa och Altinya, 2006).

Turismplanering är kopplad till beslutsfattande vilket skapar ett antal ömsesidigt stödjande beslut. Mål fastställs och formuleras i förhållande till en turismstrategi vilka kommer att ligga till grund för framtida utveckling. Dessa mål används sedan som riktlinjer i syfte att maximera destinationens turistiska potential. Detta bland annat i den ekonomiska och sociala miljön. Turismplanering ses som en lösning och förutsättning för att framgångsrikt utveckla en destination, samt skapa fler ekonomiska fördelar. Man kan definiera denna typ av planering som en process, baserad på utvärdering och forskning, med syfte att optimera det potentiella bidrag till människors välfärd som turismen har (Issa och Altinya, 2006).

Ett samarbete mellan många olika parter och faktorer är av stor vikt för framgångsrik utveckling. Turism anses dock många gånger vara planerad då den ofta är beroende på frivilligt resande. Detta gör sektorn lättpåverkad för förändringar i den politiska eller ekonomiska miljön på en destination. Utan planering eller reglering kommer turismen inte vara framgångsrik på lång sikt, vilket kommer resultera i negativa förändringar i de resurser som sektorn bygger på. Destinationer som förlitar sig på turismens överlevnad, utan planering, kan på sikt uppleva bland annat ekonomiska problem. Oplanerad turism kan även bidra till att länder inte blir lika konkurrenskraftiga (Issa och Altinya, 2006).

Turismen är en komplex bransch som är beroende av samarbete mellan olika aktörer. Det finns fyra huvudgrupper av turismplanerare och intressenter. Dessa är: näringslivet, ideella sektorer, konsulter och den offentliga sektorn. Grupperna representerar olika åsikter och besitter olika ekonomiska och politiska förmågor. Detta gör att det ofta är svårt för grupperna att samarbeta. Den process som planerandet innebär, är beroende av olika delar. Struktur, motivation och intressenternas uppfattningar är bara några av de delar som ingår i beslutsfattareprocessen (Issa och Altinya, 2006).

2.2 EU eller inte?

Storbritannien planerar att gå ur EU under år 2019. Det var en marginell procent som avgjorde att Brexit gick igenom, denna var 51,9 procent mot 48,1 procent nej. Den rådande osäkerheten med att gå ur EU medför en oro över vilka lagar som kommer tillämpas. Funderingarna kretsar kring om de rådande EU lagarna tillämpas, eller om återinförandet av de gamla lagarna ska ske (Dickinson, 2016). För att förstå anledningen till att Storbritannien nu väljer att gå ur EU, följer nedan exempel på varför vissa länder valt att gå med. I detta fall är det Bulgarien och Rumänien, vilka hade ett annat politiskt system än vad Storbritannien har (kommunism respektive monarki/enhetsstat, Landguiden 2019).

Bulgarien och Rumänien hade innan inträdet i EU en likgiltighet till politik, vilket höll i sig även några år efter att de gått med i unionen. Detta var förväntat och handlade i grunden om att ändra samhällets mentalitet från "vi" mot "de" till att se landet som en enhet. Många nya unionmedlemmar måste ändra sitt tankesätt om EU ska kunna vara enat. EU har ansetts vara en framgångsrik demokratisk aktör i världen, och setts som en fredsskapare mellan EU länderna, samt att beslut har fattats på ett bra sätt emellan (Guerra, 2016).

Under år 2007 gick både Bulgarien och Rumänien med i EU. I en figur som Delhey (se Nikolova och Nikolaev, 2017) har utformat beskrivs de influenser som EU kunde ha på

Rumänien och Bulgarien när de gått med. Dessa influenser var: modernisering (delad ekonomi och politiska institutioner), ekonomisk utveckling, vald frihet och social identitet. Dessa delar menar författarna Nikolova och Nikolaev (2017) på att länder kommer uppleva och får ta del av när de går med i EU. De menar även att den ekonomiska delen kommer bli bättre för de länderna som väljer att gå med i unionen. Genom att gå med i EU kommer fler utomstående länder att vilja investera och handla med dessa länder. Tack vare att fler länder vill investera så kommer unionländerna att gynnas med fler arbetstillfällen och en bättre ekonomi i landet. Det har funnits en rädsla för att EU integrationen kan göra att levnadskostnaderna blir högre, samt att det kan skapas en press hos lokala företag då de kan komma att behöva möta hårdare konkurrens (Nikolova och Nikolaev, 2017).

Den första influensen är vald frihet och är något som ska stärka lycka, hälsa och välbefinnande. Detta förstärker den sociala identiteten som kommer med den status som EU har. Detta ansåg bland annat Bulgarien och Rumänien att de saknade, och ansåg sig själva som de mest korrupta och fattigaste EU medlemmarna. Detta på grund av att de blev övervakade av den Europeiska kommissionen, vilket påverkade deras europeiska identitet negativt. Kortsiktigt blev det en positiv effekt för länderna att gå med i unionen, vilket dock inte visades under de första tre kvartalen av år 2007. Bulgariens livstillfredsställelse höjdes med ungefär 0.2 på en skala mellan 1-4 under senare delen av år 2007. Rumänien däremot höjde sin livstillfredsställelse under början av år 2008, men effekterna av detta försvann kort därefter. Detta beräknas vara på grund av ett politiskt krig som varade under år 2007. Dessa siffror beräknas vara påverkade av de negativa effekterna som kommer av den sociala identiteterna, såsom korruptionen (Nikolova och Nikolaev, 2017).

2.2.1 Euroscepticism

Konceptet europeisering (då ett land går med i EU) är ifrågasatt då de saknar en definitiv innebörd, och omfattar många olika fenomen samt förändringsprocesser. Författarna Durand, Decoville och Knippschild (2017) hänvisar dock europeisering som en samlad definition. Detta innebär att konceptet är en process bestående av konstruktion, spridning och institutionalisering. Denna process appliceras på bland annat formella (och informella) regler, politiska paradig och förhållningssätt. Dessa fenomen är gemensamma normer i den EU politiska processen, vilka implementeras i bland annat den nationella politiska strukturen. Europeiseringsprocessen har medfört förändringar av statliga aktörers roll av de nationella gränserna. Den har skapat en överstatlig förståelse vilket har medfört olika politiska överenskommelser. Bland annat den europeiska översikts konventionen, även kallad Madridkonventionen, som inleddes år 1980 och handlar om gränsöverskridande samarbeten (Durand et.al., 2017).

Som en reaktion på europeiseringen tillkom termen euroscepticism som uppstod i England under 80-talet. Denna term hänvisar till de motstånd som många kände mot EU. Euroscepticism kan öka då förändringar i samhället, mer specifikt politiken, skapar rädsla. Detta kan ske med bland annat gränsöverskridande integration. Med detta kan upplevelsen av begränsningar, konkurrens och osäkerhet uppstå. Dessa nackdelar, upplevda av

eurocepticism, kan motverkas genom att skapa ett mervärde av en gränsöverskridande integration (Durand et.al., 2017).

En fråga som uppstått i England är: Vad är nationens identitet? Detta var ett projekt som BBC drog igång för att ta reda på vad den engelska befolkningen hade för synpunkter på landet. Tre fjärdedelar av befolkningen anser att de har lite eller ingen påverkan alls på regeringens beslut. En av anledningarna till att en större del av befolkningen valde att lämna EU var på grund av frustrationen över immigranterna. Detta tack vare okunnighet över vad ordet immigrant betyder och vilka som representeras (Merriman, 2018). De områden där gränsöverskridande integration förekommer, som verkar positivt för de boende i området, är det troligt att eurocepticismen är mindre. En ökning av motståndarna till integration kan bero på bland annat låg utbildning, ett "inbillat" hot mot globaliseringen och invandring (Durand et.al., 2017).

Den friktion som råder i Europa efter folkomröstningen för Brexit märks mest i regioner belägna nära gränser. Dessa kan uppleva spänningar som påverkas av den europeiska integrationen och eurocepticismen. Det finns olika punkter som definierar de oftast oförenliga effekterna av gränsöverskridande integration. Den **1**) funktionella dimensionen med syftet att sammanlänka områden i form av utbyten. Dessa utbyten sker i form av ekonomiska aktiviteter bland annat. Öppenhet mellan gränserna skapar gemensamma metoder för att utnyttja skillnader mellan gränsregionerna, såsom priser och löner (Durand et.al., 2017). De tillväxtstrategier som EU inrättat ämnar öka sammanhållning och konkurrenskraft, samt uppmuntra till partnerskap mellan exempelvis regionala och lokala myndigheter (Weidenfeld, 2013).

Gränsöverskridande integration **2**) för även med sig en strukturell dimension. Denna tar hänsyn till de socioekonomiska egenskaperna som finns i gränsområdena. Ur en strukturell synvinkel skulle dessa områden visa på en låg grad av ojämlikhet, på båda sidor om gränsen. Detta innebär inte att ojämlikheterna nödvändigtvis minskar, men kan definitivt öka den territoriella sammanhållningen. Institutionell dimension **3**) är kopplat till nätverkande mellan offentliga och privata aktörer. Detta stödjer gränsöverskridande initiativ och ett gemensamt samarbetsområde. **4**) Den ideella dimensionen syftar på individers uppfattning och påverkan på dess omgivning, och hur de tänker kring sina politiska val (Durand et.al., 2017).

EU står inför tre utmaningar när det kommer till gränsöverskridande integration. EU syftar till att eliminera skillnader i bland annat utvecklingsnivåer mellan CBRs (*Cross-Border Regions*), vilket innefattar unionens första utmaning. Ofta handlar dessa nivåskillnader på exempelvis beskattning av företag, vilket påverkar deras val av lokalisering. I detta fall har EU ett begränsat handlingsutrymme då majoriteten av befolkningarna som krävs ligger på nationell eller regional nivå (Durand et.al., 2017).

Den andra utmaningen bygger på gränsregionens invånare och deras uppfattningar, och risken för uppkomst av eurocepticism. Det är många boende i gränsregionerna som är osäker på vad fördelarna med europeisk integration egentligen är. Denna osäkerhet skapar attityder och känslor förenade med eurocepticism, de ifrågasätter mervärdet av att vara med i unionen. Detta är dock väldigt motsägande då gränsregionerna kan dra nytta av de öppna gränserna,

vilket tyder på att osäkerheten kring europeisk integration är den unika orsaken till euroscepticismen (Durand et.al., 2017).

Gränsområdena är väldigt sårbara, vilket är den tredje utmaningen. Sårbarheten ligger i att regioner kan komma att vilja återta gränserna, detta blev framförallt tydligt under hanteringen av flyktingkrisen. Detta utgör ett hinder för gränsöverskridande interaktion och kan leda till stora ekonomiska konsekvenser. Ett exempel på detta är då Frankrike tillfälligt återupprättade sina gränskontroller efter terrorattackerna i Paris år 2015. De effekter som blev av den tillfälliga återupprättningen syntes tydligt på effektiviteten av dagpendlare. Ett permanent återinförande skulle därför resultera i en kollaps av den fungerande vägtrafiken. EU kan inte ensam hålla ansvaret för gränserna. Unionens oförmåga att se till att dess inre gränser är öppna skapar däremot kritik, inte minst i gränsområdena och dess komplexa gränsöverskridande styrning (Durand et.al., 2017).

2.3 Gränsöverskridande turism

Områden nära landgränser var länge ansedda som perifera regioner, åsidosatt ur ekonomisk och social synvinkel. Detta kom att ändras då EU integrerades i samhället vilket skapade nya möjligheter till gränsboende. Möjligheter till utveckling av gränsöverskridande områden blev även genomförbara, med bland annat handel och turism (Durand et.al., 2017). Traditionellt har internationella gränser definierats som ett hinder för exempelvis mänsklig interaktion och flöden av varor mellan länder. Detta har resulterat i konkurrens mellan turistmål i gränsöverskridande regioner, även kallade CBR. Globaliseringen har däremot ändrat detta och på sätt och vis skapat behovet av enklare passager och samarbeten över gränserna (Weidenfeld, 2013). Om det finns en frånvaro av ett gränsöverskridande samarbete, ökar konkurrensen mellan gränsregionerna. Detta leder till dubbelarbete inom bland annat marknadsföring och utveckling av infrastruktur, vilket i sin tur gör dessa områden mindre attraktiva som destinationer. En bra maktfördelning är en fördel i förståelse för åt vilken riktning turismens utveckling går. Detta gör det även tydligt i vem som tjänar på själva utvecklingsprocessen (Stoffelen et.al., 2017).

Överstatliga allianser har sedan mitten av 1900-talet varit en viktig del för CBRs. Syftet med dessa allianser är att minska de politiska hinder som gränserna skapar, vilket underlättar för bland annat handelsvillkor och turism. Detta gör att CBRs blir mer konkurrenskraftiga på så sätt att människors rörlighet är större, och kan därför dra nytta av varandras arbetskraft och skapa nätverk mellan företag på ett annat sätt. Detta sammanfaller bra med EU-finansieringen som syftar till: minskade politiskt hinder, att öka den regionala konkurrenskraften, skapa en europeisk sammanhållning och höja det ekonomiska väståndet i de perifera områdena (Weidenfeld, 2013).

Skillnaden i den ekonomiska utvecklingen mellan olika regioner är till stor del baserad på olika lagstiftningsfunktioner, och hur de fungerar över olika områden. Exempel på sådana skillnader kan vara policyimplementering och variationer i samarbetsnivå, främst mellan lokala och nationella myndigheter. Regional utveckling är även starkt kopplad till ekonomisk specialisering. Detta innebär att en region bygger sin ekonomiska tillväxt på industrier såsom exempelvis turism. Från detta bildas ett kluster av producenter, ekonomiska aktörer och

supporttjänster. Dessa aspekter bidrar till att öka den regionala ekonomin, och gör den mer unik. Ett sådant kluster kan, förutom på regionens eget initiativ, även uppstå då efterfrågan från konsumenterna är stor (Boonchai och Freathy, 2018).

Turistisk verksamhet som sker över gränserna är grundade på två huvudperspektiv. Dessa är: gränslinjer som utnyttjas i syfte att locka turister, och närheten till gränsen som verkar lockande för turism. Det första perspektivet omfattar regioner och turistattraktioner som är starkt förknippade med exempelvis gränsöverskridande ikoner, såsom flaggor och tullbyggnader. Detta innebär att själva gränsen kan bidra med en originell turismprodukt, som man relaterat till gränsområdet. Med det andra perspektivet syftar man till en ökande gränsöverskridande verksamhet baserad på internationell efterfrågan. Detta skapas genom skillnader på bland annat priser och regler mellan gränsregionerna. Till detta räknas exempelvis shopping, dricks och spel. Syftet med det andra perspektivet är att visa på vikten av imitativa innovationsprocesser, vilka bygger på ideer hämtade från andra gränsregioner (Weidenfeld, 2013).

Ur konsumentens synvinkel är shoppingbeteendet väldigt styrt av bland annat tillgänglighet. Detta kan därför göra gränsöverskridande shopping mer lockande än att spendera pengar i området i det egna landet. Anledningen till att konsumenter väljer detta kan vara att de ofta är befriade från bland annat skatter, och kan dra fördel av gynnsamma valutakurser. Författarna Boonchai och Freathy (2018) ger exemplet att detta beror på pundets underläge till euron, samt norska som kommer till Sverige för att handla. Gränsöverskridande shopping (även kallat *outshopping*) är ofta förknippat med turism. Det förekommer dock främst inköp av nyttoföremål. Det finns dock de som ifrågasätter om outshopping går att kategorisera som en turistisk aktivitet (Boonchai och Freathy, 2018).

Författarna Timothy och Butler (se Boonchai och Freathy 2018, s. 3) anser att outshopping är komplext. De menar att man ska undersöka motivationen för resan, och hur länge individen stannar på platsen. Detta görs i syfte att reda ut vem som är turist och vem som är ute efter outshopping. Besök som varar under mindre än en dag, är drivna av ekonomiska motiv och anses inte vara turister (Boonchai och Freathy, 2018). Författaren Weidenfeld (2013) refererar gränsöverskridande turister till alla typer av mobilitet, för alla syften med internationell gränsöverskridning. Detta liknar definitionen som finns för turister, men tar bort aspekter såsom avstånd och besökets längd (Weidenfeld, 2013).

Outshopping är främst i syfte att inhandla nyttoprodukter. Dessa konsumenter kan dock även tjäna fler konsumentbehov. Förutom nyttoprodukter, kan dessa även köpa souvenirer eller gå på sightseeing. Detta ger resan ett inslag av verklighetsflykt och placerar på så vis konsumenten som en del av turistupplevelsen. För att förstå outshoppers bör man studera dem som en helhet, vilka motiv som ligger bakom beslutet att shoppa över gränsen. Sådan information har ett strategiskt och operativt värde för bland annat företag, tjänsteleverantörer och planerare i en region. Studier över detta fenomen har stor fokus på resenärer från utvecklade länder, såsom Japan och USA (Boonchai och Freathy, 2018).

2.4 Efter Brexit

Enligt författaren Crowe (2019) har det minskade antalet turister från Storbritannien till Irland, har andra marknader (exempelvis handeln) i landet fått mer uppmärksamhet. Det beräknas att de övriga marknaderna kommer att fortsätta växa, vilket tar bort en del av pressen från de turistiska aktörerna. Störst efterfrågan från turisterna ligger på huvudstaden Dublin, vilket syftar på att övriga Irland har påverkats av Brexit. De regioner som gränsar till Nordirland är de som sett den största förändringen i minskningen av turister. Detta dels på grund av att Pundet är billigare, vilket gör att nordirländare väljer att inte åka över gränsen. Ett exempel som tas upp är att nordirländare väljer att hellre ta en taxi hem än att sova över på hotell i Irland (Crowe, 2019).

UKHospitality är ett företag som arbetar med att stödja gästfrihetsföretag såsom barer och restauranger. CEO:n för företaget ansåg utträdesavtalet som ett positivt steg. Besöksnäringen vill ha en klar deal, detta skapar annars osäkerhet för vad som kan komma att ändras framöver. Med detta syftar de på inrättandet av tullar och skatter. Rädslan sitter i oron över rörelsefriheten hos arbetstagare mellan gränsen. UKHospitality nämner att tre fjärdedelar av arbetskraften de har är från Storbritannien men att om de vill växa, måste de ta in fler arbetstagare från andra länder (Whyte, 2018).

Efter att Brexit gått igenom kommer en tydlig gräns mellan Nordirland och Irland att skapas. Både EU och Storbritannien kommer vilja inrätta ett visum för de resmål som varar under kortare tid. Detta främst för de som reser affärsmässigt, vilket skapar problem för de som arbetar inom besöksnäringen (Whyte, 2018).

Zhang (2018) skriver att den majoritet som röstade för att gå ur EU är från södra England (se figur 1, bilaga 2). En av anledningarna till att så många valde att gå ur kan vara på grund av en stark kampanj, som effektivt propagerade för Brexit. Detta kan relateras till att de som ville lämna kände starkare för faktorerna gällande varför man skulle gå ur, som exempelvis immigrationsfrågan. I undersökningen som författaren Zhang (2018) gjort visar det sig att de flesta som röstade mot Brexit var högutbildade med bra ekonomi, och de som ville gå ur var lågutbildade eller arbetslösa. Det visade sig även att de områden där majoriteten av de boende var män hade en högre andel röster rösta för att lämna EU (Zhang, 2018).

Avdelningen för internationell handel i Storbritannien kommer behöva ta till vetenskaplig rådgivning inför framtida förhandlingar. Detta för att konsumentskyddet och miljöstandarden ska kunna hållas för att slippa tävla på en ny marknad. Denna förändring som Brexit medför kan gå åt alla håll och alla parter borde vara beredda (Wilsdon, 2017).

3. Metod

Detta arbete är grundat i den vetenskapliga huvudinriktningen hermeneutik, även kallad tolkningslära. Huvudinriktningen valdes då hermeneutik handlar om förståelse av människor och deras tankar. Man ska frånga de egna värderingarna och tankarna kring en viss händelse, i syfte att förstå varför människor tänker som de gör. Inom hermeneutiken ligger inte fokus på att hitta den absoluta sanningen. Det handlar mer om en vilja att hitta metoder för förståelse

och tolkning (Thurén, 2007). Detta arbete syftar på att skapa en förståelse kring turistiska aktörers tankar om Brexit. Till detta ansåg vi att hermeneutiken passar bra då det handlar mer om tolkning än om konkreta fakta.

Det synsätt som vi valde att utgå ifrån under detta arbete är konstruktivism. Detta då konstruktivismen handlar om att varje människa har en egen verklighetsbild. Beroende på vilka tidigare erfarenheter och kunskaper en person har, så förändras dennes uppfattning av omvärlden. Detta kan exemplifieras med att en person konstruerar sin egna världsbild (Bryman, 2016). Detta synsätt passar till arbetet då fokus kommer ligga på uppfattningar av den kommande situationen med Brexit hos aktörer vid gränsen mellan Irland och Nordirland. Under konstruktivismen hör kategorin socialkonstruktivism till. Denna menar på att människor i olika samhällen och/eller olika grupper i samhället ser på samma fenomen med olika synsätt. Detta synsätt ansåg vi passade fenomenet Brexit, som är en stor bidragande faktor till förändring i framförallt EU. Konstruktivismen valde vi att relatera till de olika åsikterna om Brexit från politikernas och aktörerna vid gränsens olika åsikter.

Metodologin för arbetet är baserad på den kvalitativa forskningsmetoden. Majoriteten av den empiri vi har är baserad på intervjuer och relaterad forskning, vilket gör den kvalitativa metoden mest lämpad för arbetet. Intervjuerna blev en bas som vi kunde knyta samman den vetenskapliga texten och det som sägs i media om Brexit, för att bygga en mer verklighetsföranckrad uppfattning om fenomenet.

Inledningsvis undersökte arbetet orsaken till valet att gå ur EU, och hur detta kommer att påverka den irländska turismen. Forskning har även använts i syfte att förtydliga samhällets förändringar och de bakomliggande orsakerna. Detta för att allmänt lägga fram hur olika faktorer påverkar samhället, bland annat fokuserat på politiska förändringar och gränsturism.

Intervjuerna analyserades med synsättet diskursanalys. Denna går ut på att olika versioner av exempelvis världen och samhället diskuteras. Det finns även kritisk diskursanalys som kommer implementeras i arbetet. Denna menas med att man lägger in mer diskurs om makt och sociala skillnader i samhället (Bryman, 2016). Senare analyseras intervjuerna med den insamlade forskningen för att hitta gemensamma nämnare.

3.1 Empirisk insamling

För att bygga en verklighetsförankring till den insamlade teorin, och Brexit, valde vi att genomföra intervjuer med turistiska aktörer. För att ge arbetet reliabilitet ansågs det lämpligt att kontakta företag på Irland och Nordirland, med fokus på de företag belägna nära gränsen på orter såsom Derry och Lifford. Dessa företag var bland annat museer, restauranger och hotell. Inför intervjuerna kontaktades närmare 40 företag i förebyggande syfte, för att vara säkra på att få tillräckligt med respons. Samtliga kontaktades via e-mail, med tanke på bland annat tidsskillnaden och det faktum att vi inte hade möjlighet att vara på plats.

Figur 2. Karta över de orter där vi valde att kontakta företag, baserat på läge och typ.

För denna studie ansågs det vara tillräckligt med 10 intervjuer, detta då det bidrar till avgränsning och reliabiliteten. Intervjuerna var semistrukturerade i syfte att kunna anpassa frågorna efter den som intervjuas. Frågorna formades på ett neutralt sätt och redovisades anonymt i arbetet. Syftet med intervjuerna var att få svar på hur dessa typer av aktörer tänker i den kommande situationen. Detta för att se om de har gjort upp en plan för hur turismen ska hanteras, för att bibehålla och öka besökarantalet. Intervjuerna hölls korta för att inte verka avskräckande samt med tydliga frågor för att stärka validiteten. Under den första mailkontakten skickade vi även en noggrann beskrivning om vad svaren kommer användas till. Intervjuerna genomfördes sedan via e-mail eller Skype samtal. Svaren relaterades sedan till forskning för att hitta gemensamma faktorer som kan bidra till en lösning för liknande händelser.

Till intervjuerna implementerades marknadsföringsstrategin *Search Engine Optimization* (SEO). Detta är en digital marknadsföringsstrategi då man snabbt ska nå ut till fler marknader. SEO är en effektiv strategi som företagare använder för att nå ut till marknader och målgrupper (Singh Bhandari och Bansal, 2018). Inom SEO används strategin massutskick av mail för att nå ut till potentiella samarbetspartners. Speciella program används (som Yet Another Mail Merge, YAMM) för att underlätta processen. Implementeringen av YAMM i arbetet ansågs skulle underlätta i processen att hitta personer att intervjua. I programmet får

man en enkel översikt över vem som svarat, om de öppnat mailet och om mailet inte nått fram.

3.1.1 Forskningsbegränsningar

Det som försvårat arbetet har varit att fenomenet är nytt, det finns ännu ingen vetenskaplig forskning om just detta ämne. Därför hittades relaterad forskning inom liknande ämnen som gränsturism och politiska förändringar. Exempel såsom val att gå med i EU (specifikt länderna Rumänien och Bulgarien) finns med i teoriavsnittet, i syfte att belysa anledningar till att gå med i unionen. Medvetenhet om de olika politiska situationerna mellan länderna är med, det handlar som sagt främst att belysa medlemskapet i unionen snarare än bakgrunden i landet.

Då det är ett pågående fenomen var en av svårigheterna att veta hur mycket arbetet skulle hänga med i alla uppdateringar som gjordes om Brexit. Därför avslutades arbetet med insamlingen av bakgrundsmaterial efter att förhandlingarna blev uppskjuten. Detta då fenomenet fortsatt kommer att vara under process, vilket kommer överskrida den utsatta tiden för att genomföra detta arbete.

3.2 Metoddiskussion

Då arbetet genomfördes uppstod problematik som innebar att tidigare beslut behövde ändras. Detta gällde främst de semistrukturerade intervjuerna. Då företagen kontaktades i samband med påsken var det inte många som svarade, och ingen hade möjlighet att göra intervjuerna via Skype. Detta gjorde att intervjuerna inte kunde genomföras semistrukturerat och all kontakt skedde enbart via e-mail.

7 av de kontaktade företagen svarade, varav 4 var från Irland och de resterande 3 från Nordirland. Trots att det inte blev semistrukturerade intervjuer gav respondenterna utförliga svar som bidrog till att besvara frågorna.

4. Empiri

Brexit är ett fortsatt orosmoment och kommer troligen att vara det fram tills ett beslut har fattats. Företag i gränsområdet Nordirland och Irland kan komma att påverkas av de framtida förändringarna, och kan komma att märka en förändring redan i år.

Många av de företagen som intervjuades nämner att de har många turister över gränsen, från båda hållen. Ett arvcenter från Irland skriver att många besökare inte ses som turister då de bor i samma region men i UK. Dessa gör mycket av sin dags shopping över gränsen. Ett hotell i samma region skriver att dessa räknas som turister men inte till kategorin gräns turister. Nordirländare skriver dock att dessa är besökare och inte gräns turister.

I frågan om vad företagen anser om Brexit och framtiden efter, svarade många att beslutet var negativt men inte överraskande. De två företag från Nordirland skriver att Brexit kan komma att ändra den nuvarande ekonomin. Detta då skatter och tullar kan komma att implementeras. En stor aktör inom regionen Clones, på Irland, skriver att de också har en stor oro för skatter och tullar. Brexit kan skapa en stor inverkan på relationen och freden mellan gränserna. En

turistinformatör vid den Irländska gränsen anser att Brexit är ett misstag och har bara slösat tid och pengar. Irlands turismstyrelse har lagt en stor del av pengarna till att bli redo för Brexit. Företaget anser detta som ett slöseri då pengarna hade kunnat gå till marknadsföring.

På båda sidorna om gränsen skriver aktörerna att de är osäker på hur Brexit kommer att påverka deras arbete. Detta då Brexit fortfarande är instabilt och inte har gått igenom än. Arvcentret på Irland skriver här att turister kommer fortfarande att besöka men att de troligen inte kommer att spendera lika mycket. De säger också att Brexit skulle kunna vara positivt till Irland då företag kan komma att flytta dit. Detta på grund av att det blir lättare för de att fortsätta arbetet med EU. Turistinformatören på Irland skriver att de tror att turisterna från Storbritannien kommer att minska. Detta i sin tur menar de på kommer att ändra på deras marknadsföring, med mer fokus på Irland och andra stora marknader, såsom Tyskland. Den stora aktören från Clones anser att Brexit kommer påverka deras arbete stort, detta då de har ett bra samarbete med närliggande myndigheter i Nordirland. I intervjun skriver de:

“The ability to jointly deliver programmes of work, which were funded under various EU programmes has also contributed to the Councils working together. Once the UK leaves the EU it will be considered as a completely separate jurisdiction which its owns laws/standards that may not reflect those in the EU.”

Företagen från Nordirland kommer att fortsätta följa med utvecklingen av Brexit, hur resultatet kommer att bli och vilken påverkan det kommer att ha. Den stora aktören från Clones har gjort riskanalyser i förberedande syfte. De anser dock att det är svårt att arbeta fram en plan innan beslutet har gått igenom. Ett besökscenter på Nordirland har även de en strategi. Denna är framtagen år 2018, och planerad fram till år 2025. De Irländska företagen har gemensamt att en plan inte behövs, och finns en plan så har den inte med Brexit att göra.

5. Analys

Ett genomgående tema i intervjuerna är den osäkerhet som Brexit medför. Intervjuerna visade på en osäkerhet gällande planering inför framtiden. Som Issa och Altinya (2006) tidigare nämnt i teoriavsnittet är planering en viktig aspekt när det kommer till politiska förändringar.

Företagen från Irland visade inte på en större oro för vad som kan komma att ske med deras turister efter Brexit. De nämnde att de snarare kan planera att rikta sin marknadsföring mot nya marknader. I Nordirland visade de dock på mer osäkerhet då de blir mer drabbade. Detta då de kommer behöva ändra sin arbetsstrategi och basera den på hur Brexit går igenom. Företagen i Nordirland skrev att de kommer att delta i den fortsatta utvecklingen i Brexit, vilket företagen på Irland är inte lika beroende av. De Irländska företagen räknar med att tappa turister från Storbritannien men planerar nu som sagt att byta kundgrupp. Nordirland kan då komma att ta mer skada av detta beslut då de är beroende av Brexits resultat.

Såsom diskussionerna har sett ut, enligt Europainformationen (2019), kring Brexits utgång lutar det åt ett utträde utan avtal. Storbritannien har tidigare önskat att behålla den inre marknadens fördelar, utan att de skyldigheter som råder inom den marknaden följer med. Europainformationen (2019) nämner att den Europeiska unionens domstol är inte detta en möjlighet, det krävs gemensamma regleringar för att kunna samarbeta på lika villkor. I

intervjun med en nordirländsk turistbyrå framgår en positiv syn till att gränsen förblir öppen och att en inre marknad bibehålls. De nämner att:

“Despite the lack of clarity, the free movement of people remains central to the promotion of tourism on an All-island basis by Tourism Ireland”.

Med detta syftar de till att möjligheten att röra sig fritt över gränsen kommer vara fördelaktigt för turismen på båda sidor. Den öppna gränsen ses dock inte som något positivt för alla. Författaren Brors (2018) skriver att det nordirländska unionspartiet anser att Nordirland kan komma att bli utanför Storbritannien, och att detta kan leda till stora konflikter. Asteriou och Price (2001) menar att konflikter är vanligt förekommande i områden där det råder politisk instabilitet, detta då exempelvis folket är missnöjd med sin nya regering. I detta fall kommer de eventuellt tillkommande gränskontrollerna och behovet av visum att påverka dagspendlarna. För de företag vars anställda bor på andra sidan gränsen kan detta komma att bli problematiskt. Anställda kan bli avskräckt från att behålla sin position på dessa företag, vilka då tvingas söka ny personal. Vid förberedelse inför Brexit nämnde ett hotell i Enniskillen att:

“It is hard to prepare for anything other than ensuring your staff can stay in the country whatever the outcome, this is what we are actively doing at present.”

Författarna Nikolova och Nikolaev (2017) skrev om den inverkan EU hade på Rumänien och Bulgarien. Dessa länder upplevde en kortvarig positiv effekt av att gå med i unionen, denna effekt dog ut. Korruptionen kvarstod och länderna ansåg sig själv i ett negativt ljus, att den kvarvarande korruptionen hade en negativ inverkan på hur de såg sig själva. Detta exempel visar på hur det kan gå fel när man går med i EU. Det kan finnas en risk att, framför allt, Nordirland kan komma att tappa sin nuvarande självbild när de nu lämnar EU. Durand et.al. (2017) tillägger att då de är från ett land där euroscepticismen har varit stor kan det ha haft en inverkan på hur utvecklingen ser ut idag. Författaren Weidenfeld (2013) menar att Nordirland, som angränsar till ett annat land inom EU, har exponerats av de fördelar som EU medfört såsom gränsöverskridande samarbeten. Detta har gjort att de inte är lika positiva till ett utträde då de har kommit att bli beroende av detta samarbete. Ett företag på Irland nämnde att Brexit ekonomiskt sett är onödigt och gynnar ingen i längden.

Utifrån intervjuerna och det som Europainformationen (2019) sagt, ges uppfattningen att Brexit kommer gå igenom utan avtal. Detta kan komma att ge negativa effekter, inte bara för EU utan även Storbritannien på lång sikt. EU drabbas då de vill behålla nuvarande regleringar, men Storbritannien vill enbart behålla fördelarna av samarbeten. Regleringarna som EU har innebär att Storbritannien fortsatt måste vara delaktiga i unionen, vilket de inte har intresse av. På lång sikt kan detta komma att påverka framtida handel och import av varor mellan EU och Storbritannien.

6. Resulttdiskussion

Ett genomgående tema under arbetet har varit osäkerhet. Detta innebär att många företag inte vet hur de ska förbereda sig eller vad som kommer skall. De företag vi varit i kontakt med från Nordirland försöker vara förberedd, vilket är ganska förståeligt då de är mitt i all

beslutsfattning. Irländarna visade inte alls på samma oro utan sa lätt att de kommer byta målgrupp. De skrev att de får in turister från bland annat USA och Tyskland. Detta visar på att de inte är helt beroende av den gränsöverskridande turismen. Nordirland är dock inte heller på ett sätt beroende av gränsturismen, men då de eventuellt kommer att gå ur EU kan det komma att bli mindre attraktivt för besökare från övriga Europa.

6.1 Svårigheter

Det som har varit svårt var att få tag på företag att intervjuas, många skrev att de skulle svara men hörde inte av sig. Vi hade också planerat att intervjuerna skulle göras via Skype för att kunna göra dessa semistrukturerade. Detta gick inte som tänkt och vi fick genomföra intervjuerna enbart via mail. Anledningen till detta var dels på grund av att det var under påsk och många av företagen hade inte tid.

Eftersom Brexit är ett nytt fenomen har det varit svårt att hitta relevant forskning, vilket är förståeligt. Vi hittade dock bra forskning som är relaterad till ämnet och gav arbetet en bra reliabilitet. När Brexit gått igenom kommer det troligen att forskas vidare i ämnet, i syfte att förstå fenomenet mer djupgående och dess efterföljder.

6.2 Vidareutveckling

Det kommer bli intressant att se när Brexit gått igenom, vilka överenskommelser länderna kommit fram till. Då det lutar åt ett Brexit utan avtal riskerar Storbritannien att gå i förlust gällande samarbeten och handel. Därför kommer det även bli intressant att se om de kommer att gå i förlust eller om de kommer fram bättre metoder för samarbete.

Gränsregionerna som förenar Storbritannien och Europa drabbas antagligen hårdast av alla beslut som fattas. Irland och Nordirland har kommit att se fördelarna med de samarbete som EU medfört till samarbeten över gränsen. Den öppna gränsen dem emellan har bidragit till fler arbetstillfällen, samarbeten mellan företag såsom museum, samt turister kan komma att bli lidande utan avtal. Det som dock kommer bli mest intressant att se, som är relaterat till denna uppsats, är hur turismen i länderna kommer bli efteråt. Detta speciellt i Nordirland då det är de som riskerar att tappa flest turister (speciellt över gränsen).

Vidare forskning inom ämnet skulle kunna vara mer djupgående kring de effekter som Brexit har, både på turismsektorn men även inom samarbeten mellan Storbritannien och EU. Det skulle även gå att se om ett utträde är positivt i längden, eller om det bara är positivt för stunden.

Källförteckning

Skriftliga källor

Böcker

Bryman, A. (2016). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Upplaga 3. Stockholm: Liber.

Thurén, T. (2007). *Vetenskap för nybörjare*. Upplaga 2:1. Malmö: Liber.

Artiklar

Armstrong, A. (2016). EU Membership, Financial Services and Stability. *National Institute of Economic and Social Research and Centre for Macroeconomics*. 236 (1): 31-37. DOI: 10.1177/002795011623600105

Asteriou, D. & Price, S. (2001). Political Instability and Economic Growth: UK Time Series Evidence. *Scottish Journal of Political Economy*. 48 (4): 383-399. DOI: 10.1111/1467-9485.00205

Boonchai, P. & Freathy, P. (2018). Cross-border tourism and the regional economy: a typology of the ignored shopper. *Current Issues in Tourism*. DOI: 10.1080/13683500.2018.1548579

Dickinson, A. (2016). Back to the future: the UK's EU exit and the conflict of laws. *Journal of Private International Law*. 12 (2): 195-210. DOI: 10.1080/17441048.2016.1209847

Durand, F., Decoville, A. & Knippschild, R. (2017). Everything All Right at the Internal EU Borders? The Ambivalent Effects of Cross-Border Integration and the Rise of Euroscepticism. *Geopolitics*. DOI: 10.1080/14650045.2017.1382475

Guerra, S. (2016). Distrust unbound: What next after joining the EU. *Communist and Post-Communist Studies*. 49: 233-241. DOI: 10.1016/j.postcomstud.2016.06.007

Issa, I. A. & Altinya, L. (2006). Impacts of political instability on tourism planning and development: the case of Lebanon. *Tourism Economics*. 12 (3): 361-381. DOI: 10.5367/000000006778493664

Ivanov, S., Gavrilina, M., Webster, C. & Ralko, V. (2017). Impacts of political instability on the tourism industry in Ukraine. *Journal of Policy Research in Tourism, Leisure and Events*. 9 (1): 100-127. DOI: 10.1080/19407963.2016.1209677

Merriman, V. (2018). Oh, to Be in England/Now that Brexit's There. *Third Text*. 32: 5-6, 605-610. DOI: 10.1080/09528822.2018.1548837

Nikolova, M. & Nikolaev, B. (2017). Does Joining the EU Make You Happy? Evidence from Bulgaria and Romania. *Journal of Happiness Studies*. 18 (6): 1593-1623. DOI: 10.1007/s10902-016-9789-y

Singh Bhandari, R. & Bansal, A. (2018). Impact of Search Engine Optimization as a Marketing Tool. *Jindal Journal of Business Research*. 7 (1): 24-36. DOI: 10.1177/2278682117754016

Stoffelen, A., Ioannides, D. & Vanneste, D. (2017). Obstacles to achieving cross-border tourism governance: A multi-scalar approach focusing on the German-Czech borderlands. *Annals of Tourism Research*. 64: 126–138. DOI: 10.1016/j.annals.2017.03.003

Wilsdon, J. (2017). Brexit must preserve advisory networks. *White Rose Research*. 543: 591. doi:10.1038/543591a. DOI: 10.1038/543591a

Weidenfeld, A. (2013). Tourism and Cross Border Regional Innovation Systems. *Annals of Tourism Research*. 42: 191–213. DOI: 10.1016/j.annals.2013.01.003

Zhang, A. (2018). New Findings on Key Factors Influencing the UK's Referendum on Leaving the EU. *World Development*. 102: 304-314. DOI: 10.1016/j.worlddev.2017.07.017

Elektroniska källor

Aftonbladet (2018-10-12). *Irländsk oro vid brexits osynliga gräns*. Hämtad från <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/yv23Be/irlandsk-oro-vid-brexits-osynliga-grans> [Hämtad den 14 mars 2019 kl. 16:57].

Ander, G. (2018-10-09). Brexit dråpslag för irländsk nötköttsexport. *Landlantbruk*. Hämtad från <https://www.landlantbruk.se/politik/brexit-drapslag-for-irlandsk-notkottsexport/> [Hämtad den 11 mars 2019 kl. 15:24].

Bolagslexikon (2019). *Tredjeland*. Hämtad från <https://bolagslexikon.se/tredjeland/> [Hämtad den 8 juni 2019 kl. 14:02].

Brors, H. (2018-08-31). EU-UK enas om säkerhetssamarbete efter Brexit - men Nordirland riskerar leda till sammanbrott. *Brors & Elvis om Europa*. Hämtad från <https://omeuropa.se/sakerhetssamarbete-efter-brexit/> [Hämtad den 18 mars 2019 kl. 11:34].

Crowe (2018). *Brexit and the Irish Tourism - January 2019 update*. Hämtad från <http://www.crowe.ie/brexit-irish-tourism-january-2019-update/> [Hämtad den 8 mars 2018 kl. 12:09].

Edwards, E. (2018-08-14). Brexit continues to be dominant concern for Irish tourism. *The Irish Times*. Hämtad från <https://www.irishtimes.com/news/ireland/irish-news/brexit-continues-to-be-dominant-concern-for-irish-tourism-1.3596127> [Hämtad den 8 mars 2019 kl. 15:42].

Europainformationen (2019-04-11). *Information om Brexit*. Hämtad från <https://eurooppatiedotus.fi/sv/2019/04/11/sa-har-framskider-brexit/> [Hämtad den 15 april 2019 kl. 13:24].

Företagskällan (2016-09-16). Bretton Woods systemets kollaps. Hämtad från <https://www.foretagskallan.se/foretagskallan-nyheter/lektionsmaterial/bretton-woods-systemets-kollaps/> [Hämtad den 7 juni 2019 kl. 12:28].

Go Irish Tours (2018). Trips to Ireland, Vacation Packages & Tours. Hämtad från <https://www.goirishtours.com/> [Hämtad den 8 mars 2019 kl. 17:24].

Hansson, W. (2017-03-18). En ny gräns mot Irland blir "en katastrof för Nordirland". *Aftonbladet*. Hämtad från <https://www.aftonbladet.se/senastenytt/ttnyheter/utrikes/a/RMIPJ/en-ny-grans-mot-irland-blir-en-katastrof-for-nordirland> [Hämtad den 11 mars 2019 kl. 15:33].

Jackson, J. (2016). Det här kan "Brexit" innebära för turister. *Vagabond*. Hämtad från <http://www.vagabond.se/artiklar/nyheter/20160624/det-har-kan-n-rexitinnebara-for-turismen/> [Hämtad den 15 april 2019 kl. 13:30].

Landguiden (2019). *Politiskt system*. Hämtad från <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/europa/storbritannien/politiskt-system/> [Hämtad den 5 maj 2019 kl. 11:48].

Mallinson, H. (2018-06-27). Holidays 2018: UK tourists revealed as top foreign visitors to Ireland. *Express*. Hämtad från <https://www.express.co.uk/travel/articles/980627/ireland-holidays-2018-uk-tourism> [Hämtad den 8 mars 2019 kl. 13:53].

SO-rummet (2019). *Europa och världen 1945-1989*. Hämtad från <https://www.so-rummet.se/fakta-artiklar/europa-och-varlden-1945-1989> [Hämtad den 3 maj 2019 kl. 16:05].

Sveriges Domstolar (2017-10-02). *EU-rätten*. Hämtad från <http://www.domstol.se/Om-Sveriges-Domstolar/Domstolar-i-Europa/EU-ratten/> [Hämtad den 8 juni 2019 kl. 14:00].

Svenskt Näringsliv (2018). *Brexit*. Hämtad från https://www.svensktnaringsliv.se/fragor/brexit/?gclid=CjwKCAiAiJPkBRAuEiwAEDXZZVMf682_04dUFgx5XvEjki_Ta0p1xWjyZFGXx0QfOABiTthWz7-AxxoCkJ8QAvD_BwE [Hämtad den 10 mars 2019 kl. 15:55].

Whyte, P. (2018-11-28). What the Latest Brexit Agreement Means for Travel and Tourism. *Skift*. Hämtad från <https://www.google.com/amp/s/skift.com/2018/11/28/what-the-latest-brexit-agreement-means-for-travel-and-tourism/amp/> [Hämtad den 4 mars 2019 kl. 11:06].

Figurer och modeller

Eurostat Statistics Explained (2016-11-15). *EU:s utvidgning*. Hämtad från https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:EU_enlargements/sv [Hämtad den 14 mars 2019 kl. 19:44].

Bilaga 1

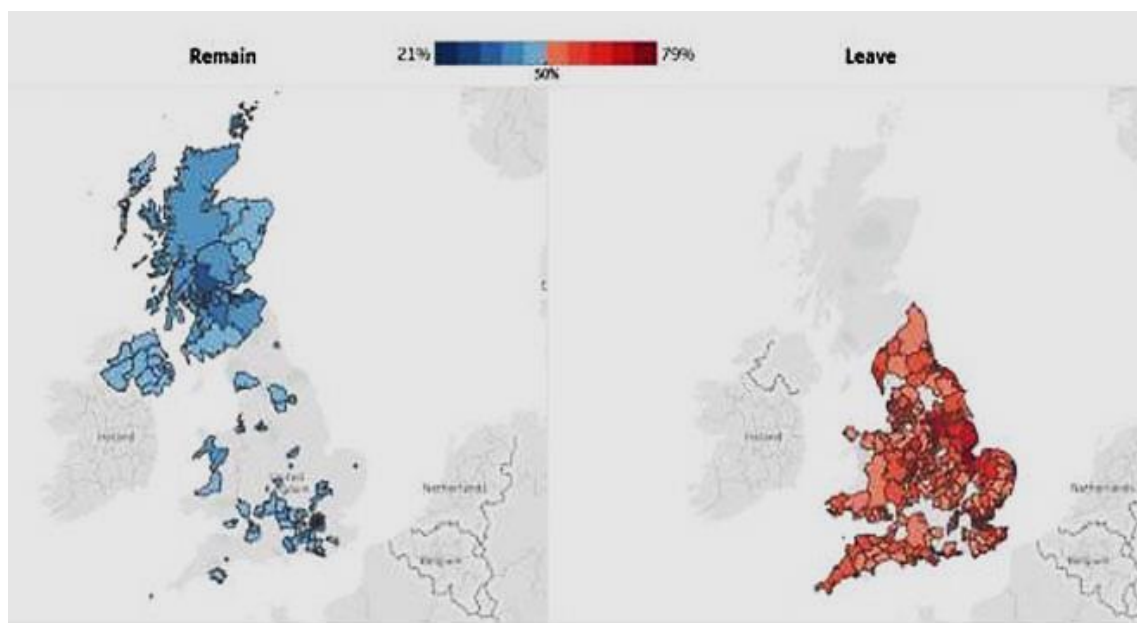
Tabell 1: EU medlemmarna och när de gick med i unionen (Eurostat Statistics Explained, 2016).

Belgien	BE	Grekland	EL	Malta	MT	Slovenien	SI
Bulgarien	BG	Irland	IE	Nederländerna	NL	Spanien	ES
Cypern	CY	Italien	IT	Österrike	AT	Storbritannien	UK
Danmark	DK	Kroatien	HR	Polen	PL	Sverige	SE
Estland	EE	Lettland	LV	Portugal	PT	Tjeckien	CZ
Finland	FI	Litauen	LT	Rumänien	RO	Tyskland	DE
Frankrike	FR	Luxemburg	LU	Slovakien	SK	Ungern	HU

Grupp	Datum för ingång	Färg
EU-12	1993-11-01 – 1994-12-30	
EU-15 + EU-12	1995-01-01 – 2004-04-30	
EU-25 + EU-15	2004-05-01 – 2006-12-31	
EU-27 + EU-25	2007-01-01 – 2013-06-30	
EU-28 + EU-27	Från 2013-07-01	

Bilaga 2

Figur 1: Leave, as % of total votes in each voting area (Zhang, 2018 s. 306).

Bilaga 3

Följande grundfrågor ställdes till de olika aktörerna, med enstaka ändringar beroende på vem som blev intervjuad.

- Do you have many cross-border tourists?

- What are your thoughts on Brexit?

- Do you think Brexit will affect your work?

- Have you prepared your business during the period leading up to the implementation of Brexit? (if so how?)

- Do you have a strategy towards tourism in your work for when Brexit goes through?